UKRAINIAN LABOR NEWS

PRINTED AND PUBLISHED TRI-WEEKLY BY THE WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASSOCIATION, LIMITED, A JOINT STOCK COMPANY, INCORPORATED UNDER THE LAWS OF MANITOBA, AT ITS HEAD OFFICE AND PLACE OF BUSINESS, AT THE CORNER OF PRITCHARD AVENUE AND MCGREGOR STREET IN THE CITY OF WINNIPEG, MANITOBA.

Subscription per year $4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ

газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видає Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, заінкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня міститься в Українськім Робітничім Домі, на розі вулиць Прічард і МекГрегор, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік $4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

ДЕСЯТІ РОКОВИНИ УТВОРЕННЯ У.С.Р.Р.

Дня 26. грудня, 1927 р., скінчилося 10 літ від того часу, як на Україні сформувався перший радянський уряд. В часі горожанської війни він не раз міняв своє місце перебування, навіть залишав Україну, однак побідив, зміцнився й нині провадить Україну по шляху соціялістичного будівництва до кращого майбутнього. Трудове населення України врочисто відсвяткувало десяті роковини існування радянської влади, газети підвели підсумки зробуткам країни у всіх галузях радянського господарства. Нище ми містимо з приводу цього свята статтю Г. І. Петровського, голови Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету.

Недавно ми справляли десяті роковини Великої Жовтневої Революції. Це було свято для всього величезного Союзу Р.С.Р. Велика демонстрація по всьому Союзі з надзвичайним піднесенням та найглибшою свідомістю охопила всі народи, всі національности. Це було велике інтернаціональне свято. Це наслідок найбільшого напруження спільної боротьби всієї людности старої Росії проти монархістичного та буржуазного режіму. Перебуваючи кілька століть під найжорстокішим гнітом монархії й реакції, всі національности Союзу тільки в момент оформлення своєї державної організації, після Жовтневої Революції, змогли дійсно й повнотою відчути себе рівними у справі великого соціялістичного будівництва і в справі відродження своєї національної культури на ґрунті всього соціялістичного будівництва.

Десяті роковини Всеукраїнської Радянської влади, що їх ми, Українці, святкуємо в сім'ї трудових народів С.Р.С.Р., що нині відроджуються, є один з найбільших моментів історії людства. Коли з багатьох політичних, географічних та кліматичних умов инші народи, зазнаючи національного гніту від царату, терпіли одночасно велику культурну, відсталість, визиск та гноблення, то наша Україна завжди являла собою один з таких країн, де все — населення, географічні, кліматичні, природні багацтва, утворювали найсприятливіші умови для національного культурного росквіту.

Та, на жаль, Україна була жорстоко поневолена. Всупереч всім сприятливим умовам царат утворив усі перешкоди до її розвитку і вона не тільки не йшла вперед, а з року на рік відставала. Настала лютнева революція. Здавалося-б, що так званим передовим елементам треба було-б вжити всіх заходів, щоб найшвидче об'єднатися зі всіма національностями колишньої російської імперії, що однаково страждали від ярма рабства, щоб визволившись з під нього, спільними зусиллями визволитися з другого тяжкого імперіялістичного ярма і йти до братерського об'єднання народів. Та імперіялістичні сили й ідеольогія владних буржуазних кляс взяла гору над інтересами визискуваних кляс. Тимто і лютнева революція не давала жадних перспектив для початку нової епохи в житті народів колишньої російської імперії, для нового будівництва.

Лише Жовтнева революція, десятиріччя якої ми відсвяткували, утворила інтернаціональне об'єднання всіх національностей. Але кожен з визволених народів має дату власного державного існування. На Україні ця дата припадає на 26. грудня 1927 року, тоб-то Жовтневу революцію на Україні здійснено трохи пізніше, ніж в Ленінграді, Москві та инш. містах. Треба віддати належне тим передовим фундаторам української держави, що всупереч націоналістичній стихії українського шовінізму, що тоді піднеслася, і всупереч обмеженим інтересам націоналізму, пішли наперекір широкорозвиненій цими елементами низькій демагогії — твердо вирішивши заснувати радянську українську державу, всупереч лютому опорові озвірілої націоналістичної дрібної буржуазії. Комуністична партія й робітнича кляса, вірячи в великі творчі сили пролетаріяту та найбіднішого селянства, вирішили тоді переїхати з Києва до Харкова і тут, — 26. грудня 1927 року закладають основи тої української радянської держави, десятиліття якої ми сьогодні святкуємо.

Саме з 26. грудня починається оформлення української радянської держави і всіх її урядових, партійних, професійних і кооперативних організацій. Довго було-б перелічувати найважливіші етапи боротьби українських робітників і селян проти російської й української реакції, проти українського націоналізму, шовінізму, зрадництва українською інтелігенцією інтересів робітників і селян України на користь імперіялізму — про всі ці події з історії нашого народу пишеться величезні томи.

В теперішню кипучу політичну добу не до цих спогадів, бо всі внутрішні і міжнародні обставини вимагають від нас практичної роботи. Соціялістична революція на Україні зачепила буквально всі шари й кутки народніх мас. Чого тільки не пережила наша країна, бувши ввесь час під загрозою нападу імперіялістичних урядів. Як що ми тепер не перебуваємо під пятою якоїсь імперіялістичної держави, то цим наша країна зобов'язана кращим силам пролетаріяту й селянства, що вперто боролися за перемогу радянської системи, за об'єднання з народами инших частин кол. російської імперії в Союз Р.С.Р. для спільної оборони від капіталізму та імперіялізму.

Десять років минуло з того моменту, коли вперше зародилася українська соціялістична державність. Однаково з українськими робітниками й селянами весь Союз Радянських Соціялістичних Республік, всі його народності переживали неймовірний політичний здвиг. Від Далекого Сходу по всім Сибіру, по Півночі, від Архангельська по всім Надволжжі, Кавказу, по всьому Чорномор'ю точилася велика боротьба, в якій брали участь всі національності. Всі разом переживали процес утворення трудових держав і об'єднання їх в Союз Р.С.Р. Тоді принесено величезні жертви. В громадянській війні брали участь всі — робітники, робітниці, селяне, селянки, діти — все віддавалося на вівтар соціялістичної батьківщини. Україна в цій боротьбі йшла попереду.

Товариші, робітники й селяне України! Сьогоднішній день святкування десятих роковин Української Радянської держави повинен нагадати нам про великі завоювання трудового народу й одночасно нагадати про понесені нами жертви для того, щоб в майбутньому бути непохитними в обороні цих завоювань. Треба пам'ятати про ці жертви. Однак, вони не повинні цикликати в нас суму. Що нам завдає ще суму, так це те, що ще не весь наш український нарід об'єднано в одну Радянську Українську державу. Сили імперіялізму й капіталізму ще пригноблюють багато народів, зокрема роз'єднують наших братів-Українців.

В це десятиліття ми піднесемо свій заклик до всіх народів і скажемо їм про те, що трудящі маси нашої країни зуміли виконати свій історичний обов'язок перед погибшими поколіннями трудящих. Ми завоювали державу, де нема експльоатації й національного утиску. Але по инших країнах наших братів ще тяжко пригноблюють. Всі народи світу визволяться від експльоатації та національного гніту лише в братерському трудовому союзі. Як-що Союз Р.С.Р., окремі національні радянські держави зуміли проіснувати 10 років і, не зважаючи на тяжкі умови, зуміли відбудувати своє господарство в передвоєнних розмірах, то ми зуміємо й надалі оборонити себе, розвивати у себе все потрібне для здійснення соціялізму.

Хай живе Українська Радянська Соціялістична Республіка!

Пролетарі всіх країн, приєднуйтеся до нас!

Г. Петровський.

ЖІНОЧА СЕКЦІЯ ТУРФДІМ.

(Перед Девятим З'їздом ТУРФДім.)

Дуже багато говориться й пишеться у нашій пресі про недостачі в діточих школах та у відділах Секції Молоді. Поправді кажучи, у нас нема добрих плянів, як можна краще попровадити науку в діточих школах, як можна краще розвинути працю у відділах С. М., як можна краще заохотити членство до живішої та активнішої праці у відділах С. М., як найкраще можна би зацікавити членство, щоб воно полюбило свою організацію та вчилося в ній, як провадити своє життя в будуччині, як боротися за поліпшення свого життя.

Це важна справа, якою делегати та делегатки сушать свої голови підчас всіх з'їздів. Організація молоді і провадження серед неї освіти, це справа важна і самими резолюціями ми її ніколи не вирішимо. Тут потрібно діла. Потрібно, щоб цею справою занялося все членство наших організацій. Але як може членство занятися цею справою, як у него самого багато недостач, брак знання в провадженню організаційної й освітньої праці. Треба перше всего старшим освідомлятися, а тоді й справа нашої молоді буде правильно вирішена.

Наші діточі школи і організація С. М. спочивають в руках нашого членства. Набудуть знання наші члени в організації, то вони передадуть те саме знання й своїм дітям. Ціла справа школи й молоді взагалі залежить від поступу старших. Як старші будуть працювати, так молодші робитимуть.

***

Про цих старших написано вже кілька передз'їздових статтів, висказано, як воно є, а як повинно-б бути. На жаль незгадувано в цих передз'їздових статтях нічого з'окрема про Жінсекцію. Хоч правда, що коли ми говоримо про недостачі в наших організаціях, то тут включається й Жінсекцію. Коли по з'їздах в наших організаціях будуть переведені постанови що до провадження організаційної і освітної праці, то ці постанови будуть зобовязувати і Жінсекцію, але незашкодить сказати пару слів і про саму Жінсекцію.

Жінсекція стоїть у нас на такому самому місці, як і діточі школи та Секція Молоді. Організація молода й її потрібно помочи від товаришів. Показалося на практиці, що де у відділах є свідоміще число товаришів, там і відділ Жінсекції гарно та примірно розвивається. Де брак таких товаришів, там занепад у відділі Жінсекції. Тому з'їзд повинен зокрема застановитися над Жінсекцією. Треба піднести наші підупавші відділи Жінсекції, треба у всі відділи вляти більше життя, зробити їх більше активними на полі організації і освіти.

Ц.К. Ж.С. замало має звязків з відділами Жінсекції. Одноріччі обіжники від відділів (і то не від всіх) Жінсекції дуже мало помагають в організаційній праці. Організатори і організаторки, щоб вони відвідували деякі відділи навіть шість разів на рік, також мало помогуть. Цю справу я студіюю вж пару років і прийшов до того заключення, що по відділах Жінсекції потрібно учителів, а такими учителями повинні бути найсвідоміщі наші товариші — інструктори. Таких інструкторів ми мали й до тепер, але про їхню працю ніхто не знав, за винятком місцевих мужеських відділів. Інструктори доносили кожного мітингу членам, що "жінки ухвалили забаву", або "ухвалили мити в У.Р.Д. підлогу".

По моєму цю справу треба вирішити так: поза всі инші ухвали, які будуть зобовязувати Жінсекцію, треба постановити, щоби інструктори відділів Жінсекції здавали свої місячні звіти перед центральними комітетами. До цего повинні бути відповідні друковані форми і кожний інструктор повинен кожного місяця виповнити точно свій звіт в двох копіях і вислати їх: одну до Ц.В.К., а одну до Ц.К. Жінсекції. Тоді центральні комітети будуть знати, що робиться по відділах Жінсекції, як провадиться організаційна та освітна праця, як провадиться школа неграмотних й малограмотних, як сходяться членкині на свої регулярні збори, на спільні читання й т. ин.

Інструктори повинні також вчити товаришок правильно читати, писати протоколи, дописи до свого журналу, звіти до центральних комітетів і все инше, потрібне для організації. Я увірений, що коли Жінсекція і її інструктори будуть відвічати кожного місяця за свою працю перед центральними та авторітетними тілами, то організаційна й освітна діяльність у відділах значно поправиться.

Коли-б моя пропозиція увійшла в життя, то було-б також добрим, щоби Ц.К. Ж.С., на підставі звітів інструкторів, подавав вкоротці кожного місяця в "Робітниці" коротенькі звіти, щоби всі членкині були поінформовані, як провадиться праця в цілій Секції. Тут буде Ц.К. мати тісний звязок зі всіма відділами і відділи будуть мати тісний звязок як з Ц.К., так і з всіма відділами також. Одні від других будуть вчитися, одні в других будуть бачити добрі і злі сторони, а це принесе велику користь й допоможе в розвиткові організаційної та освітно-культурної праці в організації Жіночої Секції.

М. С.

СОЦІЯЛІСТИЧНИЙ БЛЬОК НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШОСТЕЙ.

У Варшаві сфіналізований проєкт бльоку соціялістичних партій національних меншостей. В склад бльоку малиб увійти Бунд, німецькі соціялісти та Сельсоюз Васильчука. Цей бльок іщов би у певному порозумінні із П.П.С, а саме в округах, де П.П.С. не ставлятиме своїх кандидатів, там пепесівські голоси малиб впасти на лісту бльоку і навпаки. Подробиці цього бльоку ще не відомі.

КЛЯСОВА БОРОТЬБА В НІМЕЧЧИНІ.

Магнати німецької важкої індустрії є справжні господарі теперішньої Німеччини. Провідне місце серед цієї олігархії посідають магнати сталевого тросту. Німецький сталевий трост одночасно посідає керовниче становище в міжнародньому сталевому тресті і тому має величезний вплив, що помітний і на внутріщній і на зовнішній політиці Німеччини. Попередні звіти міжнародного сталевого тросту за перший рік його існування (з 1-го листопада 1926 р. до 1-го листопада 1927 р.) дають виразне уявлення про величезні прибутки, що їх дістали верховоди сталевого тросту, при чому величезна частка дісталася німецьким сталевим магнатам.

Ці прибутки, так само, як і розвиток експорту продукції німецької сталеливарної промисловости, реалізовано зміцненням визиску робітників, 8-годинний робочий день скасовано в німецькій сталеливарній промисловості ще 1923 року, коли померший організатор тростування німецької важкої індустрії Гуго Стінес запропонував програму, що підготувала досизацію Німеччини й бльок між німецькою та міжнародньою великою буржуазією на базі збільшеного визиску німецького пролетаріяту.

Після багатьох важких зусиль організаціям робітників металюргійної промисловости пощастило побороти саботаж соціял - демократичної трейдюнійної верхівки й домогтися постанови міністерства праці про відновлення в залізнообробній промисловості 8-годинного робочого дня. Арбітраж міністерства праці, що відбувся в липні 1927 р., зобов'язав фабрикантів відновити 8-годинний робочий день з 1-го січня 1928 р. Але цю заяву не приняли на виконання сталеві бароні. Вони вважають, що уряд має право лише тоді, коли він виконує їх волю.

Сталеві магнати оголосили, що з 1-го січня вони закривають фабрики. За підрахунками "Роте Фане", 500,000 робітників 2-го січня мало бути викинено на вулицю — 2 міліони душ позбулися заробітків і лишаться без хліба.

Відозва німецької комуністичної партії цілком правильно зазначує, що цю постанову скеровано не лише проти робітників залізної промисловости, але проти всього німецького пролетаріяту. Це — лише перший удар. Слідом за ним намічено инші. Німецька велика буржуазія має намір на багато років закріпити тревалий робочий день і параліжувати боротьбу пролетаріяту за 8-годинний робочий день.

Тому німецька комуністична партія закликає робітників до загального страйку на всьому фронті метальопромисловости Німеччини, закликає робітників-гірників та транспортовиків до активної підтримки цього страйку робітників всіх галузей промисловости до єдности й солідарности. Грандіозний клясовий бій, що спалахнув у Німеччині, має величезне значіння для всього світового пролетаріяту. Завдання всіх секцій Комінтерну, всіх спілок, що входять до Профінтерну, негайно скерувати всі зусилля на утворення єдиного фронту пролетаріяту всіх країн, щоб підтримати борців — німецьких братів.

ВСЕНАРОДНЯ БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ.

Всеукраїнську національну бібліотеку було засновано 1918 р. у Київі. Але нормальну роботу бібліотеці вдалося розпочати лише з 1922 р., коли на Україні остаточно закріпилася радянська влада.

Нині Всенародня Бібліотека України має понад 1,800,000 книжок, понад 1,000,000 газет і до 200,000 ріжних листівок, плякатів, то-що. Особливо цікавий фонд газет і листівок, значна частина якого яскраво відбиває всі етапи революційної боротьби в Радянському Союзі, і зокрема на Україні.

Розвиткові Всенародньої Бібліотеки дуже сприяє те, що ріжні громадські організації та й окремі особи передали й передають свої цінні книгозбірні, збірки рукописів, газет, журналів, то-що. Лише за останній рік бібліотека одержала в подарунок понад 22 тисячі книжок.

За постановою Наркомосу бібліотеці передано книгозбірню кол. Київського університету, що становить собою надзвичайно цінний фонд (555 тисяч книжок). Цю книгозбірню буде розміщено в окремому будинкові.

Цікаві дані про розподіл книжкових фондів Всенародньої бібліотеки України: вона має до 200,000 книжок друкованих українською мовою або виданих на території України, понад 200,000 старих книжок видання XV-XVIII стор., понад 1,300,000 книжок і журналів видання IX-XX стор. багатьома мовами — німецькою, англійською, грецькою, французькою, італійською та мовами ріжних словянських і східних народів.

Всенародня бібліотека України має десятки тисяч листівок українських діячів, рукописів книг і звичайних рукописів, переважно з історії України, українського письменства. Має вона десятки тисяч ріжних графічних матеріялів, що також становлять не аби яку цінність.

Бібліотека притягає до себе увагу все ширших кол радянської суспільности. За минулий лише рік вона мала до 10,000 постійних читачів, а кількість відвідувань її читалень доходить до 144,000. Книжок же видано понад 420,000.

На сьогодні Всенародня бібліотека України є найбільша в Республіці і займає четверте місце в цілому Союзі (перше — бібліотека С.Р.С.Р. ім. Леніна, друге — Ленінградська публична бібліотека і третє — Союзної Академії Наук). Що до бібліотек цілого світу, то Всенародня бібліотека України займає девяте місце.

В УКРАЇНСЬКІЙ АКАДЕМІЇ НАУК.

Від англійської Академії Наук одержала Українська Академія Наук листа, в якому підкреслюється великий інтерес англійських учених до Української Академії Наук. Англійська Академія пропонує У.А.Н. запровадити взаємний щільний науковий звязок. Одночасно англійська академія надіслала привітання академикові Багалієві з нагоди його ювілею.

Українська Академія Наук останніми часами завязала обмін матеріялами з кількома японськими науковими закладами, зокрема з токійським університетом. Цими днями У.А.Н. одержала велику кількість нових книжок з Японії з ріжних галузей науки.

Історія заселення Буго-гордівської й Інгульської паланок Запоріжжя, не зважаючи на низку наукових робіт, лишається все-ж не цілком з'ясована. Разом з тим, у звязку з розселенням та доселенням порожніх земель Зіновіївщини, руйнуються сліди старих споруджень.

З огляду на це історик С. Шевченко, що нині працює в Зіновіївському Робітничому Університеті, вдався з проханням до В.У.А.К-у та етнографічної комісії У.А.Н. дати йому доручення на право обстеження памяток старовини, що збереглися в Компаніївському та Бобринецькому районах Зіновіївщини.

До свого прохання С. Шевченко додав детальний плян майбутніх дослідів.

Розкопини стародавніх могил на території Дніпрельстану, що закінчилися в осени, дали багато матеріялів з кераміки, здоб і т. ин. Нині ці матеріяли Українська Академія Наук систематизує у спеціяльний відділ Дніпрельстану, що відкривається при Київському Історичному Музеї.

ПАН І ІВАН.

Прийшов секретар одного товариства до редакції одної "щиро української" й дуже патріотичної газети у Вінніпегу й попросив побачитися з редактором. І побачився. Не тільки з редактором, але й з иншими панами. Прийшов і попросив, щоб редактор спростував у звіті того товариства те, що він, редактор, сам понаписував.

— Спростуйте, пане, каже робітник (секретар товариства — робітник), бо ми такого не писали, коли посилали звіт.

— Не спростую, — відповів редактор. — Я написав так, як треба було написати і на що ви заслужили.

— Але-ж, пане редактор, ми, подаючи справоздання, такого в нему не писали й це не правда, що ви там понаписували, тому треба спростувати.

— Кажу-ж, що не спростую, — розсердився вже редактор. — Я з свиньми не маю нічого до балачки.

— Але-ж, пане редактор, які ми свині? Ми українські робітники... Ви могли зовсім нашого справоздання не містити, але не маєте права перекрутувати — та ще й свиньми нас за це називати...

— Я раз тобі кажу, що із свиньми не маю нічого до балачки.

— Коли так, пане редактор, то ви самі свиня.

— Фю-ю-ю-ть!...

Свиснув редакторський кулак в повітрі й тяжко опустився на робітниче обличчя. Затрясся робітник від болю, від образи, від злости, затиснув кулака, але... оглянувся довкола й побачив: з одного боку його пішки-ходительство, з другого єгомосць, з третього редактор, з четвертого співредактор.

Обернувся робітник і вийшов з редакції — з редакції одної української дуже патріотичної газети у Вінніпегу. Лице робітника палало, серце боліло.

Що думав той робітник? Чи думав він про те, що є на світі "пан" і є "Іван"? Чи думав він про те, що український підпанок гірший від справжнього пана? Чи думав він про те, що пан редактор може називати робітника свинею, бо він пан, а ти, робітнику, "галішонська морда", тому тебе можна лаяти й бити? Чи думав може про те, що він навіть під цісаром у Австрії не був битий, а тут прийшлося...

Хто зна, що думав той робітник. Хто зна, що думало чи думає ціле "те товариство, секретаря якого редактор бе по морді.

Не знаю, що вони думають, але я ось над тим задумався. Я, наприклад, думаю таке: робітникові з паном ніколи не подорозі.

Кажуть, що Українці не мають панів, ні буржуазії. Нехай так. Але-ж той робітник, прийшовши до редакції дуже української й дуже патріотичної газети, казав редакторові "пане", а редактор робітникові відповів "свине". А коли цей робітник, який не раз в тій патріотичній газеті начитався, що ми, Українці, не маємо панів, ні буржуазії — рішив бути з редактором на рівній стопі, й назвав його свинею, то свиснув в повітрі редакторський кулак і... ні православний бог, ні стоявший тут-же "батюшка" і ніхто з присутніх нічого не зробили, щоб запобігти цему.

Куркуленко.

УНІВЕРСИТЕТ У ПОЛТАВІ.

З доручення Міськради, політосвіта опрацьовує проєкт організації робітничо-селянського університету з трох річним курсом навчання.

В університеті, що матиме два факультети — соціяльно-економічний і технічний, — безплатно навчатимуться переважно робітники й селяни, які скінчили робітничі школи й курси.